

داد: همچنین در سایر اقلام کالایی که با تحولات ارز ارتباط بالایی دارند، مانند ماکروویو، انواع خودرو شخصی سواری، لاستیک خودرو سواری، روغن موتور خودرو سواری، دستگاه تلفن همراه و انواع رایانه شخصی تورم ماهانه منفی داشته‌اند که با توجه ضریب اهمیت قابل توجه این اقلام، تورم‌های مثبت سایر اقلام کالایی را خنثی نموده و در نهایت برآیند تورم ماهانه گروه کالا صفر بوده است.

تحول در تراز پرداخت‌ها
یکی دیگر از آمارهای جدید اقتصادی مربوط به بهبود جدی وضعیت تراز پرداخت‌های کشور است. به طور کلی ارقام تراز پرداخت‌های خارجی شامل دو بخش اصلی «تراز حساب جاری» و «تراز حساب مالی و سرمایه‌ای» است. تراز حساب جاری خود شامل چهار زیربخش تراز حساب کالا، تراز حساب خدمات، تراز حساب درآمد و تراز حساب انتقال جاری است. تراز حساب کالا به صورت خالص صادرات و واردات کالا تعریف می‌شود.

آمارهای بانک مرکزی نشان می‌دهد تراز حساب جاری کشور در سال ۱۳۹۷ با ۲۶٫۲ میلیارد دلار مازاد روبه‌رو بود و طی سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به ترتیب با حدود ۱٫۷ و ۰٫۸ میلیارد دلار کسری همراه شده است. این درحالی است که طی دو سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به تبع گذر اقتصاد جهانی از شرایط همه‌گیری کووید ۱۹ و افزایش قیمت کالاها و به طور خاص قیمت نفت در بازارهای جهانی و نیز افزایش مقدار صادرات نفت کشور، علی‌رغم اعمال و تشدید تحریم‌های مالی و اقتصادی، به ترتیب از ۱۱٫۱ و ۱۴٫۴ میلیارد دلار مازاد برخوردار بوده و در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ تراز حساب جاری کشور با رشد ۲۹٫۵ درصدی مواجه شده است. معاون اقتصادی بانک مرکزی در این زمینه گفت: در سال ۱۴۰۱ حساب کالا با مازاد حدود ۲۲٫۵ میلیارد دلاری مواجه بود که نسبت به سال قبل از آن ۴۱٫۸ درصد افزایش نشان می‌دهد. بر این اساس کل ارزش صادرات کالایی کشور (شامل صادرات نفتی و غیرنفتی) در سال ۱۴۰۱ حدود ۹۸ میلیارد دلار بوده که نسبت به رقم سال ۱۴۰۰ به میزان ۲۲٫۹ درصد رشد نشان می‌دهد. از طرفی ارزش واردات کالایی کشور (شامل واردات کالایی گمرکی و برآورد قاچاق ورودی کالا به کشور و سایر اقلامی که در آمار گمرک لحاظ نمی‌شوند) در سال ۱۴۰۱ برابر ۷۵٫۲ میلیارد دلار بوده است که نسبت به رقم سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۸٫۲ درصد رشد نشان می‌دهد.

شیرینیان ادامه داد: لازم به ذکر است که حساب خدمات جدول تراز پرداخت‌ها به طور سنتی با کسری همراه است به نحوی که کسری حساب مذکور در سال ۱۴۰۰ معادل ۵٫۴ میلیارد دلار بوده که به دنبال رفع محدودیت‌های مربوط به بیماری کرونا و افزایش مبادلات کالایی و خدمات جانبی و همچنین افزایش مسافرت‌های خارجی، با ۲۴٫۸ درصد افزایش به رقم ۶٫۷ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ افزایش یافته است. وی یادآور شد: نکته قابل ذکر در این میان آن است که به واسطه تحریم‌های غرب علیه اقتصاد کشور، نقل و انتقالات بین‌المللی بانکی یا امکانپذیر نبوده یا با هزینه بالا صورت می‌گیرد. هرچند بانک مرکزی تلاش حداکثری خود را به کار بسته تا از تمام ظرفیت‌های موجود برای بهره‌گیری از عواید حاصل از شرایط مطلوب تراز پرداخت‌ها در مدیریت بازار ارز بهره‌گیری نماید و در این زمینه دیپلماسی پولی و بانکی با کشورهای همسایه و طرف‌های تجاری را با جدیت تمام دنبال می‌کند.

و سایر بازارهای دارایی از جمله خودرو، مسکن و طلا اشاره کرد. همه این موارد به کنترل انتظارات تورمی منجر شده و به نظر می‌رسد در صورت تداوم این سیاست‌ها، می‌توان به تخلیه کامل انتظارات تورمی امیدوار بود.

تورم گروه کالایی در تیرماه چگونه صفر شد؟

در همین ارتباط معاون اقتصادی بانک مرکزی در توضیح آمارهای اخیر به فارس، اظهار داشت: شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) در برگیرنده سبیدی از اقلام مختلف کالاها و خدمات است که هر یک از این اقلام حسب سهمی که در بودجه خانوار در سال پایه دارند، از یک ضریب اهمیت (وزن در سید تورم) برخوردار هستند.

محمد شیرینیان ادامه داد: بدیهی است در طول زمان به دلیل تغییر عادات خانوارها و در نتیجه تغییر سهم هر یک از اقلام مزبور در بودجه خانوار، ضریب اهمیت این اقلام نیز تغییر خواهد نمود. به همین دلیل نیز نهادهای آماری نسبت به تغییر سال پایه در محاسبه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی اقدام می‌نمایند که این اقدامات در نهایت به صورت تغییر اوزان یا حذف و اضافه شدن اقلام کالایی و خدمتی نمایان خواهد شد. وی افزود: بر این اساس تعداد اقلام مشمول در سید شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی از ۳۶۸ قلم کالا و خدمت در سال پایه ۱۳۹۵ به ۴۰۷ قلم کالا و خدمت در سال پایه ۱۴۰۰ افزایش یافته است. از این ۴۰۷ قلم، تعداد اقلام مربوط به گروه خدمت ۹۷ قلم و تعداد اقلام مربوط به گروه کالا ۳۱۰ قلم می‌باشد. در سال پایه ۱۴۰۰ نسبت به سال پایه ۱۳۹۵ ضریب اهمیت «کالا» از ۴۸٫۵ به ۵۲٫۶ درصد افزایش و در مقابل ضریب اهمیت «خدمت» از ۵۱٫۶ به ۴۷٫۴ درصد کاهش یافته است. معاون اقتصادی بانک مرکزی تأکید کرد: بیشترین تغییر در میان گروه‌های اصلی مربوط به گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها است که ضریب اهمیت آن از ۲۵٫۵ به ۳۲٫۵ درصد افزایش یافته است، لذا اهمیت تحولات قیمتی این گروه در ایجاد تورم شاخص کل است. میزان تغییر قیمت‌ها و ضرایب اهمیت دو مؤلفه اساسی در شکل دهی به تغییرات شاخص کل و سایر زیر شاخص‌ها اعم از گروه‌های اختصاصی (کالا و خدمت) و گروه‌های اصلی (خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها، دخانیات، پوشاک و کفش، مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها، اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه، بهداشت و درمان، حمل و نقل، ارتباطات، تفریح و امور فرهنگی، تحصیل، ستوران، هتل، کالاها و خدمات مفرقه) هستند.

برآیند صفر تورم ماهانه کالاها

معاون اقتصادی بانک مرکزی با اشاره به آمار تورم تیرماه یادآور شد: بررسی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در تیرماه سال جاری نشان می‌دهد که گروه کالا با تورم ماهانه صفر روبه‌رو بوده است. همان‌طور که بیان شد، صفر شدن تورم گروه کالا در شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی، برآیند تحولات قیمتی این اقلام در تیرماه است. در این میان برخی اقلام کالایی افزایش قیمت، برخی اقلام ثبات قیمت و برخی نیز کاهش قیمت را در این ماه تجربه کرده‌اند. شیرینیان با اشاره به اقلام با تورم ماهانه منفی در تیرماه امسال بیان کرد: همان‌طور که در نمودار فوق مشهود است، در این ماه در گروه اقلام کالایی مرتبط با خوراکی‌ها انواع برنج (برنج ایرانی درجه یک، برنج ایرانی درجه دو و برنج خارجی)، تخم مرغ، روغن نباتی جامد، انواع میوه‌ها (میوه‌های درختی و جالیزی) و سبزی‌های تازه (سبزی‌های بوته‌ای و سبزی‌های ریشه‌ای) تورم ماهانه منفی را تجربه کردند. معاون اقتصادی بانک مرکزی ادامه

رشد سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰ (درصد)	عملکرد سال					میلیون دلار
	رشد سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰ (درصد)					
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	
۲۹.۵	۱۴۴۳۳	۱۱۱۴۴	-۷۰.۸	-۱۶۵۲	۲۶۲۴۱	حساب جاری
۴۱.۸	۲۲۴۷۴	۱۵۸۴۴	۳۲۳۶	۱۸۸۵	۳۰۰۰۴	- حساب کالا
۲۲.۹	۹۷۶۵۶	۷۹۴۷۰	۴۹۸۴۸	۵۹۹۷۵	۹۲۶۵۱	صادرات کالا (فوب)
۱۸.۲	۷۵۱۸۲	۶۳۶۲۶	۴۶۶۱۲	۵۸۰۹۰	۶۱۸۴۷	واردات کالا (فوب)
۲۴.۸	-۶۶۹۰	-۵۳۵۹	-۳۹۹۹	-۴۵۰۴	-۶۲۷۸	- حساب خدمات
۵۱.۹	۹۹۰۲	۶۵۱۸	۴۲۱۴	۱۱۵۰۹	۱۱۸۶۰	صادرات خدمات
۳۹.۷	۱۶۵۹۲	۱۱۸۷۷	۸۲۱۲	۱۶۰۱۳	۱۸۱۳۸	واردات خدمات
۱۱۲.۹	-۱۰۵۳	-۴۹۵	-۵۹۹	۱۴	۸۷۵	- حساب درآمد
--	-۲۹۸	۱۱۵۳	۶۵۵	۹۵۳	۸۴۱	- حساب انتقال جاری

مازاد حساب جاری کشور نویدبخش مهار تورم

تورم ماهانه کالاها در تیر صفر شد

گزارش

نتایج اجرای سیاست‌های پولی و تثبیت ازسوی بانک مرکزی به تدریج در بخش‌های مختلف اقتصاد کشور و شاخص‌ها در حال نمایان شدن است. از ابتدای سال جاری و به دنبال تخلیه شوک تورمی حذف ارز ترجیحی، نرخ تورم مصرف‌کننده در کشور از خرداد ماه امسال تغییر جهت داد تا جایی که در تیرماه رکورد‌های تازه‌ای در کاهش نرخ تورم به ثبت رسید. در همین راستا یکی از دستاوردهای این سیاست‌ها، صفر شدن تورم کالایی در تیرماه است که با وجود برخی شبهاتی که به آن مطرح شد، اما بررسی شاخص تراز حساب جاری و کالایی بخصوص نسبت به سال‌های قبل آن را تأیید می‌کند. آمارهای اقتصادی از تورم تیرماه سال جاری نشان می‌دهد که برآیند تورم ماهانه گروه کالایی صفر شده، این اتفاق در نتیجه سیاست‌های کنترل تورم دولت حاصل شده است. تورم ماهانه منفی گروهی از کالاها، تورم مثبت گروهی دیگر را در تیرماه خنثی نموده و تورم ماهانه صفر در بخش کالاها را رقم زده است.

جهش تراز حساب جاری و کالا

وضعیت کالا در کشور هم از حیث تغییرات قیمتی و هم از نظر تراز کالایی در مبادلات خارجی طی دهه ۹۰ وضعیت مناسبی نداشت و این نابسامانی تا حدودی به سال‌های پس از این دهه نیز تزیق شد؛ با این حال طی دو سال اخیر آمارهای اقتصادی هم از بهبود تراز کالا و به تبع آن تراز جاری و تراز پرداخت‌های کشور حکایت دارد و هم تورم بخش کالا در مجموع تحت کنترل درآمده و از نوسانات شدید سال‌های قبل به وضعیت ثبات نزدیک می‌شود. تراز پرداخت‌های خارجی که بیانگر تجارت خارجی کشور است، دو بخش اصلی دارد: «تراز حساب جاری» و «تراز حساب مالی و سرمایه‌ای». تراز حساب جاری خود از چهار زیربخش «تراز حساب کالا»، «تراز حساب خدمات»، «تراز حساب درآمد» و «تراز حساب انتقال جاری» تشکیل می‌شود.

در این بین تراز حساب کالا به صورت خالص صادرات و واردات کالا تعریف می‌شود. اقلام صادرات و واردات کالایی نیز شامل اقلام نفتی و غیرنفتی گزارش شده توسط دستگاه‌ها و سازمان‌هایی نظیر وزارت نفت و سازمان گمرک ایران است.

از تراز منفی حساب جاری تا مازاد ۱۵ میلیارد دلاری

رئیس کل بانک مرکزی در نشست اخیر مشترک مسئولان اقتصادی دولت با خبرنگاران، نکات مهمی درباره تغییر روند تراز پرداخت‌های کشور مطرح کرده است که از آن جمله می‌توان به رشد ۴۱٫۸ درصدی حساب کالا و مازاد ۲۶٫۲ میلیارد دلاری این حساب اشاره کرد.

حساب جاری شامل حساب کالا و خدمات می‌شود که بانک مرکزی آن را سالانه منتشر می‌کند، این متغیر بیانگر تعاملات اقتصادی یک کشور با سایر کشورهای خارجی است. این متغیر در دهه ۹۰ رو به نزول بود اما در دو سال گذشته به مسیر صعودی بازگشته است. به گفته محمدرضا فرزین، در سال ۱۳۹۰ حساب جاری به میزان ۲۶ میلیارد دلار بود همین مقدار در سال ۱۳۹۸ به منفی ۶۵۲ میلیون دلار رسید. در سال ۱۳۹۹ حساب جاری به منفی ۷۰۸ میلیون دلار رسید، در سال ۱۴۰۰ این متغیر به ۱۱ میلیارد و ۱۴۴ میلیون دلار افزایش یافت و در سال ۱۴۰۱ این متغیر به ۱۴ میلیارد و ۴۳۳ میلیون دلار افزایش یافت. یعنی حساب جاری منفی به مازاد ۱۵ میلیارد دلاری تبدیل شده است.

او به تراز کالایی هم اشاره کرد و گفت: در سال ۱۴۰۱ مازاد حساب کالا به ۲۲ میلیارد و ۴۷۴ میلیون دلار رسید، یعنی صادرات کالا ۲۲ میلیارد دلار بیش از واردات آن بوده است که نسبت به سال قبل از آن ۴۱٫۸ درصد افزایش نشان می‌دهد.

تقویت صادرات

وضعیت تجارت کشور و بویژه صادرات هم در این سال‌ها رو به بهبود بوده است. رئیس کل بانک مرکزی در این زمینه گفت: حجم

ایرانی درجه یک، برنج ایرانی درجه دو و برنج خارجی)، تخم مرغ، روغن نباتی جامد، انواع میوه‌ها (میوه‌های درختی و جالیزی)، سبزی‌های تازه (سبزی‌های بوته‌ای و سبزی‌های ریشه‌ای) تورم ماهانه منفی را تجربه کردند. همچنین در سایر اقلام کالایی که با تحولات ارز ارتباط بالایی دارند مانند ماکروویو، انواع خودرو سواری، لاستیک خودرو سواری، روغن موتور خودرو سواری، دستگاه تلفن همراه و انواع رایانه شخصی تورم ماهانه منفی داشته‌اند که با توجه به ضریب اهمیت قابل توجه این اقلام، تورم‌های مثبت سایر اقلام کالایی را خنثی نموده و در نهایت برآیند تورم ماهانه گروه کالا صفر بوده است.

دلایل کاهش تورم
روند کاهش تورم کالا با تغییرات سایر آمارهای پولی هم تطابق دارد. نرخ رشد نقدینگی به عنوان اصلی‌ترین عامل تورم در شرایط کنونی، در مسیری نزولی از ۴۰ درصد در سال ۹۹ به ۳۹ درصد در ۱۴۰۰ و ۳۱٫۵ درصد در ۱۴۰۱ رسید و در حالی که در ابتدای شروع به کار دولت سیزدهم به قله ۴۲٫۸ درصد هم رسیده بود، حالا در تیرماه به ۲۷٫۵ کاهش یافته که در ۴۵ ماه گذشته بی سابقه است.

از دلایل روند نزولی تورم کالا و رشد نقدینگی می‌توان به انضباط مالی دولت و تشدید نظارت‌ها بر شبکه بانکی بخصوص اجرای سیاست کنترل مقداری ترانزنامه بانک‌ها و همچنین ثبات قابل توجه در بازار ارز اشاره کرد.

مازاد ۲۲/۵ میلیارد دلاری حساب کالایی

در سال ۱۴۰۱ حساب کالا با مازاد حدود ۲۲٫۵ میلیارد دلاری مواجه بود که نسبت به سال قبل از آن ۴۱٫۸ درصد افزایش نشان می‌دهد. بر این اساس کل ارزش صادرات کالایی کشور (شامل صادرات نفتی و غیرنفتی) در سال ۱۴۰۱ حدود ۹۸ میلیارد دلار بوده که نسبت به رقم سال ۱۴۰۰ به میزان ۲۲٫۹ درصد رشد نشان می‌دهد. از طرفی ارزش واردات کالایی کشور (شامل واردات کالایی گمرکی و برآورد قاچاق ورودی کالا به کشور و سایر اقلامی که در آمار گمرک لحاظ نمی‌شوند) در سال ۱۴۰۱ برابر ۷۵٫۲ میلیارد دلار بوده است که نسبت به رقم سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۸٫۲ درصد رشد نشان می‌دهد.

برش